

ЧЕТВЕРТЕ СЛОВО МАГІСТРАНТІВ-ДОСЛІДНИКІВ

Тетяна СЕМЕГІН,
кандидат філологічних наук

Науково-дослідною лабораторією «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні дискурсу», що діє при кафедрі іноземних мов і методик їх навчання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, й опубліковано четвертий випуск студентського наукового часопису «Verba magistri». Випуск підготувала редакційна колегія у складі доцента Тетяни Семегін (головний редактор), професора Дениса Чика і доцентів Наталії Воронцової та Ориси Марунько (заступники головного редактора), доцентів Інни Клак, Василя Кучера і Надії Яценюк, кандидата філологічних наук Наталії Янусь, працівника мультимедійного центру вивчення англійської мови Ольги Собчук. Комп'ютерний дизайн видання забезпечив Сергій Киричок. Автори наукових публікацій – магістранти спеціальностей «Мова і література (англійська)» та «Мова і література (німецька)».

Відкривається даний часопис дослідженням магістрантки Діани Басюк «Особливості вивчення фразеологізмів на уроках німецької мови в закладах загальної середньої освіти», де наголошується, що важливо не тільки збагатити словник дитини фразеологічними зворотами, а й допомогти учням засвоювати поняття у прямому та переносному смислах і використовувати фразеологізми в усному мовленні. У статті йдеться про методи пояснення та вправи для засвоєння фразеології.

Вікторія Вальчук характеризує «Компетентнісний підхід до навчання англійської мови в Новій українській школі». Авторка наголошує на необхідності розвитку мультимодальної грамотності, впровадження інформаційних технологій, організації роботи над творчими проектами як засобами розвитку ключових компетенцій сучасних школярів. Аліну Воробець зацікавили «Інструменти фасилітації в онлайн-навчанні іноземних мов і культур учнів старших класів закладів загальної середньої освіти». Вона переконує, що залучення інструментів фасилітації (допомоги, сприяння) до процесу навчання дозволить оптимізувати, урізноманітнити й активізувати навчальний процес засобами сучасних освітніх технологій.

Тему наукової розвідки «Дидактичні підходи як основа планування уроку німецької мови» обрала Уляна Герасимчук. Магістрантка дає наукове тлумачення понять «аспект» і «підхід», характеризує компетентнісний, когнітивний, особистісно-орієнтований та діяльнісний підходи до організації уроків німецької мови і наголошує, що такі підходи доповнюють та поглиблюють один одного. Вікторія Горголь інформує про «Соціальні форми роботи як засіб підвищення мотивації учнів на уроці німецької мови». На її думку, підлітковий вік є оптимальним для використання соціальних форм роботи й особливо ефективними тут виступають парна і групова діяльність учнів, бо саме вона дозволяє повною мірою реалізувати їх природне прагнення до спілкування. «Засоби формування соціокультурної компетентності учнів на уроці англійської мови в старшій школі» висвітлює Юрій Гринюк. Він вважає, що активне залучення старшокласників до ознайомлення із соціально-культурним контекстом країни, мову якої вони вивчають, можливе тільки за умови ефективного використання в навчальному процесі підручників, текстів, технічних і наочних засобів навчання, насичених вірогідною країнознавчою та соціокультурною інформацією.

Оксана Грогуль спрямувала свої дослідницькі зусилля на «Подолання комунікативних бар'єрів як складника процесу фасилітації на уроці іноземної мови». До цих бар'єрів вона насампе-

ред відносить некомпетентність одного із комунікаторів, недосконалу техніку мовлення комунікаторів, ігнорування ними особливостей мовного спілкування при визначенні пріоритетного каналу спілкування (візуального, аудіального, кінестетичного), а також несумісність характерів комунікаторів. «Евфемізми як засіб непрямого найменування» стали предметом дослідження, здійснюваного Оксаною Жигун, яка робить висновок, що вживання евфемізмів у спілкуванні досягається шляхом використання ско-

рочень, залучення непрямого значення загальнонавчальної лексики, а також акцентує на тому факті, що евфемізми в якості мовних універсалій характерні для більшості мов світу. У статті названі шляхи творення евфемізації: скорочення, перифраз, реконструкція, семантична зміна, запозичення. Тема наукової розвідки Віталії Коваль – «Формування мотивації вивчення іноземної мови у закладах загальної середньої освіти: теоретичний дискурс». Основна ідея її розвідки полягає в тому, що навчальна діяльність учнів формується не одним, а багатьма мотивами, які складають чітку ієрархічну конструкцію і взаємодіють між собою, а мотивація учнів до навчання становить систему визначених рівнів і конкретних критеріїв, котрі відображають ставлення учнів до вивчення іноземної мови.

Андрій Колісник визначає «Принципи відбору автентичних художніх фільмів для учнів старшої школи закладів загальної середньої освіти». У вирішенні такого завдання автор бачить необхідність враховувати жанрову різноманітність та соціокультурний потенціал фільмів, відображення в них національного характеру, історії та культури (особливості мови, що вивчається) країни, вимоги до зорової та слухової модальності автентичних художніх фільмів. Масштабну за змістом і творчу за підходами висвітлення тему «Вчитель як фасилітатор навчання» обрала Тетяна Коцюрба. Магістрантка окреслює образ вчителя-фасилітатора, який, на її переконання, має володіти відповідними якостями, як от, індивідуальний підхід до учнів із довірою та повагою, співпраця з учнями, сприйняття учнів такими, якими вони є, впевненість у здібностях учнів, доброта, справедливість, прозорість у прийнятті рішень та дій, заохочення та мотивування учнів до навчання. «Місце і функція лінгвокраїнознавчого аспекту в іншомовному спілкуванні учнів старшої школи закладів загальної середньої освіти» склали тематичну проблему, над якою працювала Ольга Лисюк. Вона приходить до висновку: при навчанні міжкультурного спілкування необхідно враховувати, що взаємодія та взаєморозуміння комунікаторів будуть детерміновані наявністю у них комплексу знань, засвоєння яких можливе завдяки навчанню лінгвокраїнознавчого аспекта спілкування, що є важливою складовою формування лінгвокраїнознавчої

компетенції учнів загальноосвітньої школи.

«Лінгводидактичні засади формування іншомовної лексичної компетентності учнів засобами епітетних конструкцій» характеризує Варвара Матвіюк, яка наголошує, що успішне вивчення іноземної мови залежить від регулярного та поетапного поповнення лексичного запасу, а одним із засобів удосконалення лексичної компетентності виступають епітетні конструкції. Авторка підкреслює: особливо цінними є ті епітетні конструкції, якими учні поповнюють свій словниковий запас під час читання оригінальної художньої літератури, бо тоді відбувається змістове заглиблення читача в інший спосіб опису іншомовної дійсності. Юна дослідниця Олена Мельник обрала для лінгводослідження суперактуальну та у найвищому ступені гостру тему «Ковід-неологізми освітньої сфери». Авторка наголошує, що пандемія спричинила зміни у багатьох мовах світу – і в них з'явився ряд неологізмів. Тому проблемою сучасного мовознавства стало дослідження лексики на ковідну тематику. Доказ цього: лексеми ковід, коронавірус, пандемія, карантин за останні два роки вийшли на перше місце за частотністю вживання. Тому не дивно, що дослідження неологізмів ковідної тематики стало популярним серед вітчизняних і зарубіжних науковців. Ковідна криза спричинила появу більше 1000 нових слів та висловів у різних мовах світу. Такі неологізми позначають нові реалії життя населення планети і, зокрема, нові форми та системи навчання всіх учасників освітнього процесу в усіх без винятку закладах освіти. В роботі аналізуються неологізми освітньої сфери, що виникли у зв'язку зі зміною формату навчання, а також подано класифікацію неологізмів освітньої сфери за семантичним критерієм. Цікавими є приклади неологізмів, виникнення яких пов'язане з платформою ZOOM.

Магістрантка Тетяна Михальчук висвітлює «Типологічні ознаки учнівських проєктів з англійської мови у старшій школі». Насамперед, вона визначає основні типи таких проєктів: виробничі, інформаційно-дослідницькі, організаційно-ігрові та проєкти-огляди. Дослідниця наголошує: для ефективного використання проєктів необхідно враховувати чинники, які детермінують вибір проєктів: вік учнів, рівень володіння мовою, творчі здібності, рівень самостійності учнів, ступінь технічного забезпечення навчального закладу. З урахуванням таких факторів проєкти поділяють на формальні види: прості та складні, міжпредметні та монопредметні, групові та індивідуальні, різнотермінові, внутрішні та зовнішні, з підручником чи без тощо. Продовжує проєктну тематику Марія Мостова у своєму дослідженні «Технології проєктного навчання іноземних мов і культур учнів старших класів». Магістрантка конкретно висвітлює позитивні сторони проєктного навчання: робота з лексикографічними та літературними джерелами, застосування сучасних інформаційних технологій, логічний виклад власних ідей і думок, вміння класифікувати і порівнювати факти, формування вміння вчитися, розвиток уваги, пам'яті, критичного мислення, самоорганізація, вдосконалення культури мовленнєвої та немовленнєвої поведінки. У підсумку, в учнів формуються необхідні складники іншомовної комунікативної компетентності: лінгвістичний, соціокультурний, когнітивний, дискурсивний та особистісний.

«Продуктивні та рецептивні граматичні навички та їх методичні особливості» досліджує Олена Очеретнюк. Вона приходить до висновку, що при навчанні граматики активної

переважають комунікативні завдання, а пасивної – формально-тренувальні; при оволодінні активною грамакою особлива увага звертається на формування граматичних стереотипів та надання їм необхідної гнучкості, а метою роботи над пасивною грамакою є розвиток навичок розпізнавання явищ, що вивчаються. Серія граматичних вправ обов'язково завершується вправами, які є моделлю іншомовного усномовленнєвого спілкування. Тарас Романів висвітлює тему «Методологія формування лексичної компетентності учнів у процесі вивчення фразових дієслів». Автор виходить з того, що фразові дієслова займають особливе місце в структурі англійської мови, і притім зауважує: вивчення учнями фразових дієслів викликає чималі труднощі з причини великої їх кількості, їх багатозначності, метафоричності та відсутності аналогічної групи дієслів в українській мові. Магістрант вважає найпоширенішими такі способи вивчення фразових дієслів: за ключовими дієсловами, за ключовими постпозитивами, за темами, за частотністю вживання. З урахуванням згаданих труднощів, пропонується здійснювати вивчення фразових дієслів на всіх етапах навчання.

«Реалізація дистанційного навчання в умовах світової пандемії» – тема, яку досліджувала магістрантка Аліна Савчук. Вона погоджується, що світова пандемія назавжди змінила погляди людства на організацію освітньої діяльності, в якій починає зміцнювати свої позиції дистанційне навчання як сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій. Тому для розвитку дистанційного навчання необхідна нова, гнучка й ефективна система забезпечення освіти в її матеріально-технологічному, науково-методичному та кадровому аспектах. Ольга Собчук розробляє тему «Технологія CLIL в сучасній методичній науці: теоретичний аспект». На її думку, технологія CLIL, як предметно-мовне інтегроване навчання, є одним із видів білінгвального навчання, яке успішно застосовується в десятках європейських країн. Завдяки згаданій технології відбувається розвиток лінгвістичних і комунікативних компетенцій з урахуванням сучасного формату, необхідного для успішного особистісного, загальнокультурного і професійного розвитку молоді людини. Даний підхід дозволяє вивчати іноземну мову без затрат додаткового часу, бо забезпечує повне занурення в конкретне іншомовне середовище і розширює словниковий запас учнів за рахунок предметної термінології. До популярної, класичної та завжди актуальної теми «Читання як засіб формування лексичної компетентності учнів середньої школи» звернувся магістрант Іван Тисяк. Для нього читання виступає взаємозв'язком читача і тексту. Оволодіння таким важливим комунікативним умінням вимагає значних різнобічних знань про світ і досконалого знання мови. Читання, як одне з основних умінь у вивченні іноземної мови, сприяє формуванню, розвитку і вдосконаленню лексичної компетентності учнів. Використання читання як цілі та засобу розвитку лексичної компетентності дозволяє вирішити ряд освітніх проблем в рамках уроку іноземної мови. Саме в процесі читання учень здійснює самостійну навчально-пізнавальну діяльність, оволодіває навиками діяти автономно, виробляти і вдосконалювати уміння пошуку, збереження, використання та передачі інформації, а в загальному, вдосконалює мовні навички в цілому і комунікативну компетентність зокрема.